Stichting Amelander Musea

Jaarverslag 2019

Amelander Musea
Molens & Vuurtoren

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Na het voor onze musea bijzondere HDKat jaar in 2018, was het natuurlijk zeer de vraag of we dit bijzondere jaar in 2019 zouden kunnen evenaren. Wat de bezoekersaantallen betreft is dat zeker gelukt met een gemiddelde stijging van 4,5 % ten opzichte van 2018. Daarbij viel de explosieve groei bij molen de Verwachting in het bijzonder op. Ook is gedurende het afgelopen jaar gekeken naar de relatie tussen Duitse en Nederlandse bezoekers. In percentages uitgedrukt ziet dat er als volgt uit: Nederlandse bezoekers 62%, Duitse bezoekers 37% en anderstalige bezoekers 1%. Een score die min of meer aan de verwachtingen voldeed en de opmerkingen logenstraft dat het aantal Duitse bezoeken zou afnemen ten opzichte van twintig jaar geleden. Onze musea zullen dan ook voorlopig wel tweetalig blijven.
Wat betreft het tentoonstellingsprogramma konden we een aantal fraaie exposities openen.
In Swarwoude was dat de expositie van Mirjam 'l Herminez, en in in het Natuurcentrum is door Joris Colier en Gerdie de Jong een jaar lang aan de kunstinstallatie Sea Blue gewerkt. Een presentatie over afvalplastic die plotseling naadloos aansloot bij de ramp op het strand door de MSC Zoe die in de nacht van 1 op 2 januari haar scheepslading voor een deel verloor.

Opening Lutz Jacobi

De samenwerking met de stichting Kunstmaand verdient dit jaar zeker een extra vermelding. In de voorbereiding is samen gewerkt om een prachtig kunstproject van Rachel van Balen te realiseren. De voormalige tribune voor het zeeaquarium is in oktober omgebouwd tot een prachtige onderwaterwereld in de vorm van een multi mediaruimte.
Met behulp van sponsoren en subsidies van het Mienskipfuns en de gemeente Ameland kon deze fraaie investering uitgevoerd worden.
Op 14 november werd de ruimte door gedeputeerde Avine Fokkens feestelijk geopend.
Zij benadrukte het belang van samenwerking bij dit soort gemeenschapsprojecten.
Tijdens de Kunstmaand is de ruimte gebruikt voor presentaties en filmavonden. De reacties waren zeer positief.

Opening door Avine Fokkens

Met de gemeente Ameland is dit jaar uitgebreid contact geweest over de veiligheid van de Paardenreddingboot. Voor het eerst dit jaar zijn er bij elke demonstratie twee EHBO-ers van de stichting Medical Ameland aanwezig.
Maar ook de toegangsweg is aanzienlijk verbeterd.
Stoepjes zijn verlaagd, beplanting langs de weg is ingekort en in nauw overleg met It Wetterskip is de berm op de dijk, als toegangsweg, flink verbreed waardoor de boot bij het afgaan van de helling op een natuurlijke wijze wordt geremd.
Het meest in het oog springend project het afgelopen jaar was ongetwijfeld de restauratie van molen de Phenix. Op de valreep van 2018 is met steun van vele partijen, in het bijzonder de gemeente Ameland, de restauratiesubsidie van de Hollandsche Molen veilig gesteld.
Na een wijziging in de eigendomssituatie, waarbij de molen van eigendom is overgegaan naar een erfpachtconstructie met de STAM is maar liefst een bedrag van € 87.500,- toegekend.

Molen de Penix

Door het bouwbedrijf de Molenmakers is direct in januari een aanvang gemaakt met de werkzaamheden. In juli kon de oplevering plaatsvinden. Het eerste deel van dit project is nu afgerond. In 2020 hopen we het 2e deel te realiseren nml. de bouw van een ondergrondse oliemaal installatie, inclusief een klein bezoekerscentrum. De vergunning is inmiddels verleend en de opdracht voor de bouw is verstrekt.
Op de valreep van 2019 is ook de eerder door de gemeente Ameland toegezegde subsidie voor de nieuwbouw veiliggesteld.

In samenwerking met Walter Kiewiet is op de de Kooiplaats de Nassaukooi volledig gerestaureerd. De Stam had de regie over dit project en is daarbij financieel ondersteund door Landschapsbeheer Noord Nederland. Bijna alle vangpijpen zijn vernieuwd, er is nieuwe beschoeiing aangebracht en de padenstructuur is verbeterd waardoor de bezoekers droge voeten houden. Met Kiewied is vervolgens door de STAM een overeenkomst afgesproken om de Kooi wederom voor een periode van tien jaar te huren en te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Eendenkooi

In november 2019 werd door het Mienskipfuns nog een subsidie toegekend voor het realiseren van het project Waker en Wachter, een erfgoed project wat samen met het dorpsbelang Hollum uitgevoerd wordt en wat moet leiden tot de realisatie van kijkplateau met zicht op de kerktoren van de Hervormde kerk en de vuurtoren.
In een kleine werkgroep wordt mogelijkheden onderzocht om samen met het bestuur van ’t Fennoat en het Amelands product een centrum op de Kooiplaats te realiseren waar een onderkomen voor vee gerealiseerd wordt, inclusief een ambachtelijke slagerij en een landbouwmuseum. De doelstellingen voor dit project vragen een gedegen voorbereiding, daar wordt de werkgroep bijgestaan door Schrijfburo Terwisscha & Wagenaar uit Leeuwarden. Ook hier is steun ontvangen van It Mienskipfonds.

Het proces van overname van de gebouwen van de gemeente door de STAM verloopt langzamer dan wij gehoopt hadden. Een complexe materie, waar de bevoegdheden over de besluitvorming ook niet altijd even duidelijk zijn. Op 16 september zijn onze standpunten nog eens verwoord in een themaraadsvergadering voor de Raad van Ameland. Deze heeft het College geadviseerd de overname middels een langdurige erfpachtconstructie te regelen.
Per 1 januari 2019 is molen de Phenix al in een erfpachtovereenkomst overgenomen, we verwachten in 2020 de andere gebouwen in dezelfde constructie te gaan gebruiken.
De bijzondere projecten van het afgelopen jaar bieden onze organisatie weer voldoende uitdagingen voor 2020. Alvast heel veel plezier daarbij toegewenst.

Joop de Jong, directeur

Bezoekersaantallen en deelname excursies/activiteiten

Bezoekersaantallen	**2019**	**2018**
Natuurcentrum	45.500	43.100
Cultuurhistorisch museum “Sorgdrager”	12.300	11.700
Landbouw juttersmuseum “Swartwoude”	11.250	9.900
Maritiem Centrum “Abraham Fock”	13.250	12.900
Korenmolen “de Phenix”	200	300
Molen “de Verwachting”	15.250	11.300
Brandspuithuuske	250	500
Vuurtoren	64.500	66.500
Bunkermuseum	10.500	9.400
Totaal	**173.000 (+4,5%)**	**165.600**

Toelichting

In de volle breedte hebben de museale instellingen en de molens het qua bezoek beter gedaan dan in 2018. Alleen het vuurtorenbezoek bleef enigszins achter. Met maar liefst een stijging van 4,5% sluiten we het jaar met een goed gevoel af. Opmerkelijk is de sterke bezoekersstijging van molen De Verwachting met maar liefst 35%. Door de toenemende vraag van mosterd- en meelproducten draait de molen bijna dagelijks. De vele activiteiten rond de draaidagen blijkt een enorme aantrekkingskracht te hebben op het gezoek. Gelet op de vele Duitstalige bezoekers is de indruk dat de onlangs uitgezonden reportages op de Duitse televisie (WDR + NDR) ook een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de bekendheid van de molen.
Bij het bezoek aan de vuurtoren zien we een klein dipje in de aantallen. De achterstand ten opzichte van 2018 was in het voorjaar al opgelopen en in de loop van het jaar hebben we dat niet kunnen herstellen.
Zoals in het voorwoord vermeld is dit jaar in alle musea onderzoek gedaan naar de verhouding tussen Duitstalige bezoekers, Nederlandstalige bezoekers en anderstaligen. Op dit moment zijn onze musea tweetalig, Nederlands en Duits. We krijgen steeds vaker de roep om daar ook de Engelse taal bij te voegen volgens landelijke trend. Ook wilden we een beeld zien te krijgen of het onderzoek van ruim tien jaar geleden nog wel aansloot bij de huidige situatie. Welnu daar bleek nog niet veel in te zijn veranderd. Het percentage Duitstalige bezoekers bleek zelfs te zijn gestegen van 32% naar 37% .

Deelname activiteiten

	2019	2018
Natuuractiviteiten	28.310	30.100
Cultuuractiviteiten	355	600
Demonstratie Paardenreddingboot	45.500	44.000
Blote Voeten pad	8.000	9.000
Totaal	**82.164 (-1,8%)**	**83.700**

Toelichting

Hoewel we er het afgelopen jaar alles in de marketing aan hebben gedaan om de deelnemersaantallen aan de natuurexcursies niet verder te laten teruglopen, is dat niet geslaagd. De aantallen wadexcursies zijn licht gedaald maar de animo voor de excursies in natuurgebieden zoals het Oerd, Vennoot, bos en duinen is weer aanzienlijk minder dan in 2018.
Voor de ecosafari's hebben we de oude elektrische wagentjes kunnen omruilen bij Hans Hulst Duurzame energie. De van Frisian Motors afkomstige wagentjes zijn geschikt voor zes personen. We verzorgen rondritten langs het Hagedoornveld en door de Kooiduinen en het Vennoot.
Voor de excursies bij de Vogelpôlle is er jaarlijks overleg tussen de beherende organisatie, Staatsbosbeheer, de Wadgidsen en de gemeente Ameland. Middels bebording wordt een groot deel van de kwelderplaat tijdens het broedseizoen afgesloten. Om excursiesdeelnemers toch op een veilige manier het Wad te laten betreden is door de gemeente Ameland, It Wetterskip Fryslryslân en Staatsbosbeheer een trap beschikbaar gesteld.

Natuurcentrum

Bij het Natuurcentrum zijn de laatste jaren onderdelen van de vaste expositie vernieuwd.
Dit jaar was de Waterzaal aan de beurt. De skeletten zijn blijven hangen, maar deels verplaatst en de grote vaste aquariumbakken zijn ook op hun plaats gebleven. Verder is de hele ruimte vernieuwd. Met nieuwe fotopanelen, aangepaste teksten en nieuwe animaties heeft de ruimte een hele metamorfose ondergaan.

In de practicumzaal in samen met de projectgroep Duurzaam Ameland een foto expositie ingericht. Deze expositie willen we in de toekomst nog verder uitbreiden.
Joris Collier en Gerdie de Jong hebben met heel veel passie en toewijding gewerkt aan het plasticsoep project in het Natuurcentrum. Een installatie die aandacht vraagt voor de milieuproblematiek. Op 3 mei werd de tentoonstelling geopend door Lutz Jacobi, directeur van de Waddenvereniging. Zij werd bijgestaan door een fantastische drumband, met mensen met een beperking, van Muziekcentrum Syncoop uit Drachten, onderdeel van zorginstelling Talant.
De stichting Natuurmuseum Ameland is vertegenwoordigd in de Beheersoverleggroep Ameland. Deze heeft het afgelopen jaar twee vergaderd. Vanwege de informatievoorziening in het Natuurcentrum en het uitvoeren van vele educatieve activiteiten in het veld is het belangrijk dat ook het Natuurcentrum haar betrokkenheid kan tonen.
Vanwege de betrokkenheid van het Natuurcentrum bij de renovatie van de Nassaukooi werden wij in de gelegenheid gesteld een expositie over de Eendenkooien in Noord Nederland te organiseren. Daar hebben we ad hoc, in samenwerking met Landschapsbeheer en Walter Kiewied, dankbaar gebruik van gemaakt.
Hoewel de ruimten in het Natuurcentrum fysiek wat minder betrokken zijn, is er toch nog veel bedrijvigheid van de Waddencampus waar te nemen. De onderzoeken en studies worden veelal thuis, op school of universiteit uitgevoerd. Presentaties en overleg worden veelal plenair in het Natuurcentrum uitgevoerd.

De multimedia ruimte werd op 14 november feestelijk geopend door gedeputeerde Avine Fokkens.

Wisselexposities

Project SeaBlue in Natuurcentrum Ameland in Nes

Vanaf januari is in het Natuurcentrum op Ameland de installatie SeaBlue te zien. Een kunst / natuur educatief project van kunstenaars Gerdie de Jong en Joris Collier. Tot november 2019 werken zij aan de installatie die steeds in ontwikkeling is. Samen met bezoekers van het museum groeit een schone zee op een organische manier uit tot een door plastic bevuilde onderwaterwereld. Het project vraagt op deze manier aandacht voor het fenomeen ‘’Plastic Soep’’, een snel groeiend wereldwijd probleem. Plastic afval komt in het milieu terecht en verplaatst zich via wind en water ook tot in de Waddenzee!
Daar blijft het liggen op de stranden van de eilanden, op de droogvallende zandplaten en blijft het hangen tussen het zeewier. De plastic soep brengt op die manier ernstige schade toe aan de flora en fauna van het Waddengebied.

De basis van de installatie was een serene blauwe ruimte waarin een vis wordt geofferd op een altaar. Aan de bezoekers en inwoners van Ameland wordt gevraagd om op het strand gevonden plastic te brengen bij het Natuurcentrum. Voor het centrum staat een levensgrote ijsbeer. Daar kon het plastic in gestopt worden. Bij bezoek aan het museum kon het ook in de vis op het altaar gebracht worden.

Het kunstenaarsduo was elke week aanwezig in het Natuurcentrum om aan de installatie te werken. Op vaste dagen kunnen bezoekers deelnemen aan verschillende educatieve activiteiten. Tijdens diverse workshops gaan deelnemers met gevonden plastic aan de slag. Op een creatieve manier wordt zo de aandacht gevestigd op de toename van plastic afval in onze zeeën en gaan mensen zich misschien meer verantwoordelijk voelen voor hun eigen leefomgeving.

Expositie ‘Groene Monumenten in Vogelvlucht’

Eendenkooien horen bij het Waddengebied. Ooit waren er wel 140 langs de kust en op de eilanden. 24 kooien die nog over zijn, zijn de afgelopen jaren zorgvuldig gerestaureerd.
De fototentoonstelling ‘Groene Monumenten in Vogelvlucht’ liet de diversiteit en de schoonheid van de kooien zien en was de hele zomer te bezoeken in het Natuurcentrum in Nes op Ameland.

Kunstmaand 2019

Margarita Iribarren

Margarita Iribarren is geboren in Argentinië (1978). Ze volgde een kunst opleiding tussen 1997 - 2000 aan de universiteit van Buenos Aires. Iribarren verhuisde in 2001 naar Spanje waar ze haar Zweedse man ontmoette. Tegenwoordig woont ze in Göteborg in Zweden en werkt ze full time aan de kunst. Kunst en tekenen zijn altijd een deel van haar leven geweest, al vanaf jonge leeftijd. Voor haar is het veel meer dan een baan of roeping, het is een manier van leven. Waarbij ‘’iets scheppen’’ noodzakelijk is voor een gevoel van vrijheid en besef. Haar carrière is een lopend proces, dat gecreëerd en gevormd is door het leven zelf. Ze blijft nieuwe bewegingen ontdekken die haar eigen ontwikkelingen volgen. De bron van inspiratie komt uit dagelijkse indrukken zoals, uitzichten, geuren, muziek en leven. Door een dialoog tussen vormen, kleuren en materialen. Ze behandelt deze indrukken om ze een fysieke manifestatie te geven door middel van schilderijen met vaak levendige expressie.

Tamara Tantico

Tamara Tantico is al meer dan 25 jaar werkzaam als zelfstandig media stylist / kostuumontwerper voor de Nederlandse film en televisie industrie.
Een wereld waar glamour, schoonheid en ' forever young' de belangrijkste thema's zijn. Lijnrecht hier tegen over staat haar persoonlijke verwondering over verval, aftakeling en de algemene angst voor de dood. Uit het spanningsveld tussen deze twee werelden ontstaat haar autonome, beeldende werk.

Kunstmaand filmavonden in het Natuurcentrum Ameland

In de Kunstmaand werden in de nieuwe multimediaruimte van het Natuurcentrum elke week een film vertoond. In totaal werden de vier films door 332 mensen bezocht.

Woman at war op 7 november 2019

Een heerlijk komisch IJslands drama van de regisseur van Of Horses and Men. Dit keer over een dappere vrouw met een missie. Terwijl ze als milieuactiviste in haar eentje oorlog voert tegen de lokale aluminiumindustrie, krijgt ze plotseling het nieuws moeder te kunnen worden. Eén van de openingsfilms van het Noordelijk Film Festival 2018.

Heavy trip 14 november

Bizarre Finse komedie waarin Turo en zijn vrienden vanuit hun kleine dorpje in Finland alles op alles te zetten om met hun heavy metal band Impaled Rektum op het grootste festival van Noorwegente kunnen spelen. Publieksprijswinnaar van het Noordelijk Film Festival 2018.

Becoming Astrid 21 november

Een opmerkelijk biografisch drama over niemand minder dan Astrid Lindgren, de schrijfster die Pippi Langkous, Ronja de Roversdochter en vele anderen creëerde. De film laat zien hoe Astrid als jonge vrouw een gebeurtenis meemaakt die bepalend is voor haar verdere leven.

Gräns 28 november 20.30 uur

In deze onvoorspelbare en aangrijpende Zweedse genremix voelt grenswacht Tina een onverwachte verbondenheid met de mysterieuze reiziger Vore. Maar kan ze de schokkende waarheid accepteren als blijkt dat haar hele leven op leugens is gebaseerd? Eén van de openingsfilms van het Noordelijk Film Festival 2018.

Maritiem Centrum “Abraham Fock”

Hoewel de gebouwen nog niet zo lang staan hadden we dit jaar de nodige schade aan de schuur doordat het riet bij de nok was weggewaaid. Binnen in de het museum, boven de balie, is de koepel enorm begonnen te lekken. Veel overlast dus. Het probleem van de riet kap is inmiddels opgelost. In 2020 willen we het glas in de koepel opnieuw kitten om daardoor de wateroverlast tegen te gaan.

Het boothuis bij het Maritiem Centrum is van oudsher de uitval basis voor de Paardenreddingboot. Het afgelopen jaar zijn we dertien keer uit geweest. Nog steeds worden de demonstraties door enorme hoeveelheden mensen bezocht. Dat vraagt ook om de nodige veiligheidsmaatregelen. Dit jaar waren er twee EHBO-ers aanwezig en hebben al onze verkeersregelaars Zich gekwalificeerd. Naast de bemensing dreigde ook de dijkovergang en de Tjetteweg een probleem te worden. Met hulp en steun van de gemeente Ameland en It Wetterskip zijn deze problemen op een fantastische manier verholpen.

Goed nieuws was er ook van de organisatie van de Vuurtorentrail. Via de organisator Robin Kinsbergen ontvingen wij een cheque voor de Paardenreddingboot ter waarde van € 1.157,-

Gift Vuurtorentrail

Zeer bijzonder was dit jaar de herdenking van het feit dat op 14 augustus veertig jaar geleden was dat bij een reddingoperatie acht paarden verdronken. Met een aangepaste route, waarbij bij het Paardengraf bloemen gelegd werden, werd op een eenvoudige maar stijlvolle manier stilgestaan bij deze tragische gebeurtenis.

14 augustus 2019

Wisselexposities

Experiënce Navigeren op het ijs
Een kennismaking met verschillende navigatietechnieken

In deze audio en visuele beleving maakten bezoekers kennis met navigatietechnieken door de eeuwen heen en ten tijde van Commandeur Kat, rond 1800, in het bijzonder. Hoe houd je op een woeste zee zonder moderne technieken het schip op koers? Aan de hand van verschillende oude navigatie middelen kon je het zelf ontdekken, de eerste stuurman nam je mee op reis!
Het zonnestelsel en de sterren speelden hierbij een belangrijke rol. Naast het opdoen van een leuke ervaring leerde je ook nog eens van alles over het sterrenwezen.

Kunstmaand 2019

Schilderijen en sculpturen van Swen Kählert

Swen Kählert is geboren in 1969 in Hamburg. Hij studeerde architectuur aan de HAW (universiteit voor toegepaste wetenschappen), waar hij zijn artistieke spectrum uitbreidde, door onder andere een studie te volgen bij Professor Armin Sandig. In 1997 ontving hij een beurs van de Carl Duisberg Foundation en ging voor bijna een jaar naar Caracas / Venezuela, om openbare plaatsen en metro stations te ontwerpen.
Sinds 2000 wijdt hij zich aan schilderen, architectuur en kunst op openbare plaatsen. Kählert werkt met zeer diverse materialen zoals beton, verf, hout, plastic, tape en soms zelfs planten.

De expositie van schilderijen en sculpturen van Sven Kählert waren na de kunstmaand in december nog te bewonderen in het Maritiem Centrum.

Landbouw Juttersmuseum “Swartwoude”

In het voorjaar is de rietkap van de schuur vervangen. Het groot onderhoud is door vakmensen uit Litouwen uitgevoerd. Afgelopen winter is de schuur van museum Swartwoude omgebouwd tot expositieruimte. Onze collectie arrensleden zijn op de verdieping zichtbaar evenals een aantal ploegen die hier voor de verbouw van rogge werden gebruikt. Met beelden en animaties wordt de landbouwgeschiedenis verder verlevendigd. Het houden van levende have blijkt steeds lastiger. We kunnen geen comfortabele stalling bieden vanwege de kleine ruimten en we moeten midden in het dorp rekening houden met milieuoverlast.

In de expositieruimte heeft Mirjam L'Herminez contact en verbintenis gezocht met gebeurtenissen en personen uit het verleden van Ameland. Bijzonder was daarbij de interactie met de bezoekers van de Kunstmaand die hun visie met foto’s of een verhaaltje konden geven op Amelander figuren. Op het einde van de expositie is nog een fraai optreden verzorgd door de Amelander Juttersvrouwen.

Tijdens de Kunstmaand is door Luc ten Klooster een installatie over het verhaal van Ritskemooi gebouwd. Door middel van foto’s en beelden wordt een impressie gegeven van deze sage in een modern jasje. In de Kerstvakantie is door de vertelgroep Ameland de sage over Ritskemooi een aantal keren verteld.

Vervangen rieten kap schuur Swartwoude

Wisselexposities

Ameland in Silhouet
Mixed media project door Miriam L'Herminez

Op woensdag 17 april 2019 werd de expositie ‘’Ameland in silhouet’’ door Miriam L’Herminez in Landbouw en Juttersmuseum Swartwoude op Ameland officieel geopend.

Ameland in Silhouet is het resultaat van haar expositie tijdens kunstmaand Ameland in 2018 in de NH kerk in Hollum. Hier werkte ze samen met Amelanders aan een nieuw kunstwerk. In deze installatie staan zeven eilanders centraal in een mixed media project. De voorzijde bestaat uit een silhouet en de achterzijde is gevuld met materiaal, zoals teksten en foto’s ontvangen van Amelanders. Daarnaast is de skyline van Ameland te zien en bijpassende muziek te horen. Ook toont L'Herminez een aantal nieuwe kleinere werken.

Miriam L'Herminez is in haar werk steeds op zoek naar verscheidenheid. Geïnspireerd door een vijftien jaar lang verblijf in Malawi, Zimbabwe en Tanzania, waar ze geraakt werd door de confrontatie met het verschil in culturen, taal en emotie. Door een onderwerp van alle kanten te belichten, laat ze zich telkens weer verrassen door de verschillen binnen het thema. Het contrast tussen de schoonheid en de scherpe kanten vormt de basis voor de verdere vormgeving. Daarbij experimenteert Miriam met verschillende materialen en vormen.

Op het einde van haar ontdekkingstocht is het elke keer weer de kunst om juist die verschillen met elkaar te verbinden en het uiteindelijk tot een eenheid samen te brengen.

Op zaterdag 26 oktober werd de expositie
Ameland in Silhouet op feestelijke wijze afgesloten met een optreden van de Amelander Juttersvrouwen

Kunstmaand 2019

Foto- en video installatie van Luc ten Klooster in museum Swartwoude

In museum Swartwoude is tot 1 april 2020, een foto- en video installatie van Luc ten Klooster te zien. De opstelling bestaat uit filmbeelden, gedichten en foto's, geïnspireerd door de Amelander legende Rixt van het Oerd. De buiten fotodoeken gaan op inschrijving verkocht worden. Tot 1 april is het mogelijk om een uniek doek in bezit te krijgen.

De legende van Rixt kan gezien worden als een verhaal over een zonderlinge vrouw, een strandjutter en heks, die ooit de duinen van Ameland onveilig maakte en daarvoor gestraft werd met waanzin en het verlies van haar zoon Sjoerd. Maar kan Rixt niet ook gezien worden als een vrouw van vlees en bloed zoals wij ze ook nu kennen? Een vrouw met een 'bewogen leven'? In de interpretatie van kunstenaar Luc ten Klooster is Rixt een buitenbeentje in het dorp waar zij opgroeit omdat zij afwijkende gewoontes heeft. Gewoontes die door de anderen niet begrepen worden en daarom leiden tot afwijzing en zelfs verstoting. Vrouwen of mannen die in vroeger tijden al snel werden bestempeld tot heks, tovenaar of duivel, eenvoudigweg omdat men hen niet begreep.

Niet de oude heks staat voor Luc ten Klooster centraal, maar de tragische moeder die ooit jong was en haar dromen had, en die wij ook nu overal op straat zouden kunnen tegenkomen. In onze straten of in de straten van een ver, misschien door oorlog of armoede geteisterd land. Rixt die met haar zware strandjuttersbuit over strand en Wad zeult. Een buit die ook symbool kan staan voor de last van het leven die wij met ons meeslepen.
Voor ten Klooster staat Rixt ook symbool voor de eeuwigdurende strijd van de mens tegen zichzelf en tegen de elementen. En voor de symbiose tussen mens en natuur. Een symbiose die er ooit was maar die in onze huidige tijd verder weg lijkt dan ooit.

De expositie van Luc ten Klooster was na de kunstmaand ook in december 2019 te bezoeken en loopt door tot 1 april 2020.

Op 28 december werd er in het kader van de tentoonstelling een verhalensessie gehouden in het museum door "Ameland Vertel" De vertelgroep heeft het oorspronkelijke verhaal aangevuld met nieuwe elementen en werpen zo een nieuw licht op Rixt en haar verhaal.

Cultuurhistorisch museum “Sorgdrager”

Bij het Sorgdragermuseum zijn we al enkele jaren druk doende om de duizenden de collectiestukken te ordenen en te digitaliseren. Een omvangrijk proces waar geen einde aan komt. Wekelijks ontvangen wij nog materiaal wat we graag in de collectie op willen nemen. Bij de uitwerking daarvan zijn we het afgelopen jaar geassisteerd door Nynke Kuipers, medewerkster van de Museumfederatie Fryslân. Voor zover de schenker daar geen bezwaar tegen heeft worden alle cultuurhistorische objecten in de Pôllepraat vermeld. Vermeldingswaardig is het bijzondere legaat wat wij dit jaar ontvingen uit de nalatenschap van Johanna de Jong. De notaris overhandigde ons bijna vijftig interviews die zij had afgenomen in de tachtig- en negentiger jaren van de vorige eeuw. De meeste geïnterviewden zijn al enige tijd geleden gestorven!

Ook de schilderijen collectie is het afgelopen jaar ontzettend hard gegroeid door de aankoop van de privé collecties van de heren Lamsma en Caspers. Een uitbreiding waar we zeer trots op zijn.

Dankbaar zijn we ook voor de vele schenkingen die we het afgelopen jaar hebben ontvangen. Brieven, foto’s, landbouwmateriaal, zuivelmateriaal, kleding, schilderijen en tekeningen, een zeer grote variatie aan collectiemateriaal. We zijn de schenkers dankbaar!

Voor de vrijwilligers van zowel het Sorgdragermuseum als museum Swartwoude is op 29 augustus een BBQ georganiseerd. Het was gezellig druk en prachtige avond om allerlei wetenswaardigheden uit te wisselen. Tineke Borsch werd nog even extra in het zonnetje gezet vanwege haar jarenlange werk voor de Pollepraat.

De Pollepraat is het afgelopen jaar in een nieuw jasjes gestoken. Van een A5 formaat werd overgestapt naar een A4 kleurenformaat. Het redactionele werk wat voorheen werd gedaan door Oense Straatsma, wordt nu gedaan door het redactieteam van de website Amelander Historie. Voor de opmaak van het boekje is Sylvia Koeleman uit Dokkum bereid gevonden dit op zich te nemen.

Overhandiging schilderij Sorgdrager

Wisselexposities

De reis van Hidde Dirks Kat
Audio – visueel verhaal van een schipbreuk

Wie in 2018 nog niet mee was geweest kon het in 2.019 nog een keer proberen. Als speksnijder of harpoenier aanmonsteren op de Juffrouw Klara, van commandeur Kat. In zijn dagboek, dat tweehonderd jaar geleden verscheen, beschrijft hij een reis naar het poolgebied om er walvissen en robben te vangen. De reis eindigde met een schipbreuk bij Groenland, waarbij een deel van de bemanning het leven verloor. Commandeur Kat, en een groepje mannen dat bij hem bleef, werden liefdevol
opgevangen door 'Groenlandse wilden'. In deze expositie neemt Hidde Dirks Kat je mee op zijn reis. In twintig minuten beleef je de hoogte-en dieptepunten van zijn reis. En onderweg leer je ook nog hoe het er in de walvisvaart in de achttiende eeuw aan toe ging.
In een andere ruimte wordt iets verteld over de walvisvaart uit een eerdere periode (Spitsbergen) en die van na de Tweede Wereldoorlog. In die laatste periode ging Nederland ter walvisvaart om te voorzien in het tekort aan oliën en vetten voor de margarine industrie. Voor de duizenden Nederlanders die op de vloot rond het moederschip Willem Barendsz hebben gevaren was het een manier om een boterham te verdienen. Rond de twintig Amelanders hebben in de naoorlogse jaren aan deze reizen deelgenomen.

Animatie Hidde Dirks Kat

Kunstmaand 2019

Olieverf schilderijen van Henk Helmantel in museum Sorgdrager

Bezoekers van Cultuur en Historisch museum Sorgdrager konden genieten van het prachtige werk van Henk Helmantel. Helmantel mag dan inspiratie putten uit het werk van illustere voorgangers en graag oude voorwerpen met een "verleden" schilderen, zijn werk is toch overduidelijk gemaakt door een schilder die in de twintigste eeuw zijn opleiding en vorming heeft gehad. Zijn werk oogst in brede kring waardering en zeker ook internationaal.
Een hoogtepunt was een tentoonstelling in 1997 in Taiwan, waar honderd werken uit zijn eigen collectie in een fraai museum tentoongesteld werden. Voorts waren er tentoonstellingen in de USA, in Duitsland, Tsjechië, Maleisië, Engeland, Frankrijk en Indonesië. In Nederland was zijn werk o.a. te zien in het Singermuseum, het Drents Museum en het kloostermuseum in Ter Apel. Jaarlijks trekken in de zomer duizenden mensen naar Westeremden om te genieten van Museum Helmantel in de prachtige Weem, de tuinen er omheen, de oude Andreaskerk en het tentoongestelde werk uit eigen collectie. Schilderijen die gemaakt zijn door een schilder die nog steeds gelooft in de schoonheid als een wezenlijk doel van zijn arbeid met penseel, paletmes en olieverf.

De expositie van Henk Helmantel was na de kunstmaand in december 2019 nog te bezoeken en loopt door tot 1 september 2020.

Vuurtoren

Bij de vuurtoren hebben we dit jaar relatief veel overlast gehad van de medegebruikers. Met name de KPN, die tot drie keer toe de antennes heeft moeten verplaatsen. De hoogwerker werd daardoor meerder dagen direct naast de toren geplaatst. Van bezoekers hebben helaas veel klachten daarover ontvangen. Een ander probleem wat steeds groter wordt wat we ook niet hebben kunnen oplossen zijn de mountainbikers die hard scheurend direct langs de vuurtoren rijden. Al een paar keer is er een gevaarlijke situatie ontstaan omdat niets vermoedende kleine kinderen uit de toren renden. Verbodsborden voor fietsers hebben helaas niet het beoogde effect gehad.
In de toren is dit jaar de expositie uitgebreid met een kleine tentoonstelling over stormballen en het gebruik daarvan op Ameland.
Op 20 mei is er een grote brandweeroefening geweest.

Wisselexposities

Expositie ‘’Bakens’’, in Vuurtoren Ameland
Bakens als houvast

Maria Kiewiet - Metz is de dochter van de kolenboer en petroleumman uit Nes. Haar vader was ook degene die elk jaar de bakens verzette op het wad, zodat de vaargeul goed gemarkeerd bleef voor de scheepvaart. Daarnaast was hij takkenvaarder. Hij plaatste de lange takken in de waddenbodem die eveneens als bakens dienden.
Maria ging als kind ook vaak met opkomende storm met haar moeder mee naar de ‘’Kaapsduun’’, om de stormbal te hijsen en het licht te ontsteken. Allemaal een verantwoordelijkheid van vader Metz, om de schepen bij stormweer veilig naar de haven te loodsen.
De fysieke bakens uit haar jeugd brachten Maria in haar verdere leven naar bakens in overdrachtelijke zin. Waren de bakens in zee een houvast voor de schippers, zo zijn voor haar geuren, klanken en beelden ook bakens. Ze geven haar houvast en zijn haar ankers in het omzien in de tijd.

Vanaf 1 november 2019 laat Maria al die attributen voor de veiligheid van de scheepvaart rondom het eiland zien in het grootste baken van Ameland; de vuurtoren. Je moet voor het zien van de tentoonstelling wel even klimmen, maar het is zeker de klim waard!

De expositie “Bakens” is te zien van
1 november 2019 tot 1 november 2020.

Molen “de Verwachting”

De kurk waar molen de Verwachting op draait is de grote groep betrokken vrijwilligers. Mosterdmakers, molenaars, gastheren, stickerplakkers of pakketmakers, het maakt niet uit. Dagelijks zijn een groot aantal mensen met de werkzaamheden bezig.
Al deze mensen zorgen ervoor dat de mosterd en meelproducten op tijd in de winkel, restaurant of groothandel komen te liggen. Om dit productieproces voldoende waarborg voor de toekomst te geven zijn er ook enkele beroepskrachten benoemd. Zij moeten de productie borgen voor de toekomst.

Op dit moment gaat dit uitstekend. Vermeldingswaardig dit jaar is dat er al meer dan zevenduizend kilo mosterdzaad verwerkt werd tot mosterd. Op Ameland wordt nauw samengewerkt met de stichting Amelands Product. Gezamenlijk proberen we zoveel mogelijk mosterdzaad op Ameland te oogsten. In praktijk blijkt dit een lastige opgaven. Daarbij spelen verschillenden mensen een adviserende rol.

Voor alle vrijwilligers was er op 26 juli en op vrijdag 11 januari is het jaar ingeluid met een nieuwjaarsborrel.

Van 20 tot 27 juni 2019 deed koren en mosterdmolen de Verwachting mee aan de Streekweek georganiseerd i.s.m. Waddengoud, een week waarin extra aandacht werd gegeven aan het streekproduct.

Wisselexposities

<u>‘’Molens in de Kunst’’,</u>
Kunstenaars vereeuwigen Amelander molens

In de collectie beeldende kunst van de Amelander Musea bevinden zich veertien schilderijen en tekeningen van tien schilders van de twee Amelander molens: de Phenix in Nes en De Verwachting in Hollum.
Op Ameland hebben in het verleden meer molens gestaan. De eerste molen op de plaats van De Phenix is gebouwd in 1629. In die tijd moesten Amelanders het octrooirecht voor de bouw van een molen kopen van de Van Cammingha's, de heren van Ameland. Voorganger van De Phenix was molen De Hoop, die in 1880 afbrandde als gevolg van blikseminslag. De huidige Phenix werd in 1980 aangekocht door de gemeente Ameland en na een grondige restauratie overgedragen aan de Stichting Korenmolen de Phenix, die later opging in de Vereniging Amelander Korenmolens. De molen in Nes is een zogenoemde achtkante bovenkruier en de enige grondzeiler-korenmolen in Friesland.

Het is bovendien de meest noordelijke molen van Nederland. In de molen wordt rogge geplet, die door de plaatselijke bakker als Amelander roggebrood als onderdeel van het Amelands Product wordt verkocht. Of Bertus Bakker, Berend Barlinckhoff, Germ de Jong, Riekele Prins, Bep Palstra, Ima van Eysinga, Jan de Boer, Johan Hemkes en Jaap van der Meij alles van de geschiedenis van De Phenix en zijn voorgangers hebben geweten, moet worden betwijfeld. Zij zullen meer geraakt zijn door de molens als landschappelijk object.

De tentoonstelling ‘’Molens in de Kunst’’ is tot april 2020 te zien in molen ‘’de Verwachting’’ in Hollum op Ameland.

Kunstmaand Ameland

Textiel van Ea ten Kate

Ea ten Kate is erg geïnteresseerd in de manier waarop alle culturen door de jaren heen erkennen dat objecten een waarde hebben, heilig zijn, en van belang zijn.
Hoe iedereen behoefte heeft aan symmetrie, ritme, patronen en heldere kleuren. Deze fascinatie komt voort uit de reactie van mensen op haar werk. Werken met textiel is een bewuste keuze, het is een tastbaar materiaal. Het is zacht en onschadelijk, maar wel in staat tot het dragen van identiteit.

Molen “de Phenix”

Nadat alle formaliteiten in de Kerstvakantie van 2018 waren afgerond, kon in 2019 direct gestart worden met de restauratie. Als eerste zijn de roeden gelicht om deze opnieuw te laten zandstralen. Ook de roestplekken en roestgaten in het ijzer zijn gerestaureerd. Daarna is de kap gelicht. De Molenmakers van Bouwbedrijf Hiemstra uit Tzummarum hebben daarna het houtwerk in de werkplaats gemaakt. Daarna konden de rietdekkers aan de slag. Medio juli was de klus grotendeels geklaard en kon tot oplevering overgegaan worden.
Tijdens de Oudjaarloop diende de molen als decor voor de toneelgroep Nut en Genoegen.

Onder leiding van Architectenbureau WAT uit Assen werd ondertussen hard gewerkt aan het ontwerp voor de nieuwe oliemaalinstallatie. Daarvoor is eind december de bouwvergunning ontvangen.

De Phenix feestelijk verlicht tijdens de feestdagen

Bunkermuseum Ameland

Hoewel het nog maar enkele jaren geopend is, is het bunkermuseum niet meer weg te denken uit het museale aanbod op Ameland. Qua bezoekersaantallen werd de grens van tuinduizend personen, met vijfhonderd bezoekers, ruim overschreden. In de toekomst willen we met wisselende exposities een aantal nieuwe thema's belichten. In 2020 willen we graag aandacht besteden aan 75 jaar bevrijding.

Op 25 mei was er de Nationale Bunkerdag waar wij ook dit jaar weer aan hebben meegedaan. Tijdens deze dag worden een groot aantal bunkers in Nederland opengesteld voor publiek. Daar wordt nationaal veel aandacht aan besteed. Wij mochten dit jaar ca. 200 bezoekers ontvangen die meededen aan een fietsexcursie over de Engelsmanduun en naar de bunkers in de Tonneduinen. De mensen die die slecht ter been waren werd met Willy jeep heen e weer gebracht.

In het kader van de afronding van het Atlanticwall project op de Waddeneilanden is bij de Tobroek bunker op de Engelsmanduun een informatiebord geplaatst.

Uitleg bij de bunker

Informatiezuil Engelsmanduun

Ecologisch onderzoek 2019
Johan Krol

Bodemdalingonderzoek Ameland voor Bodemdalingcommissie.
Na de hoofdrapportage in 2011 is in 2017 de volgende rapportage geleverd. Dat is prima verlopen en ook de audit door de Waddenacademie was positief. In 2018 is de monitoring op Ameland voortgezet en onze werkzaamheden ondergingen weinig bijstelling. De data worden verzameld volgens het meetplan zoals dat tot 2020 is uitgezet. De NAM heeft goedkeuring gekregen voor een nieuw winningsplan voor de Waddenzee. Hierin loopt de gaswinning bij Ameland door tot 2035. In het vorige winningsplan zou in 2020 gestopt worden. Of de monitoring ook na 2020 doorloopt is nog onbekend. Op de site https://www.waddenacademie.nl/nl/organisatie/symposia/symposium-bodemdaling-ameland-2017/ is een verslag van de audit te vinden en zijn ook alle onderzoeksresultaten te zien.
Jeroen Jansen is ecoloog bij de NAM voor o.a. het 'waddendossier' en tevens secretaris van de Commissie. De commissie heeft een nieuwe voorzitter gekregen in de persoon van Nel Sangers. Op 28 augustus was de bodemdalingscommissie en een deel van de onderzoekers op veldbezoek en is onder leiding van Johan een rondgang om het Oerd gemaakt.
Op 13 september was een 'Zeegse' IV bijeenkomst in Leeuwarden. Hier wordt gesproken en gepresenteerd over onderzoeksresultaten in relatie tot gaswinning onder de Waddenzee.

De deelonderzoeken waar NCA verantwoordelijk voor is betreffen:
1. Wadplaat hoogteontwikkeling/sedimentatie bij Oost Ameland met een referentiegebied bij West Ameland. Inmeten 18 proefvlakken Oost Ameland en 6 proefvlakken West-Ameland 6 maal per jaar. Er is afgesproken met de Bodemdalingscommissie en de NAM dat er enkele referentiegebieden bijgezocht moeten worden. In 2014 hebben we daarop op de Piet scheveplaat 10 stations ingericht die in 2019 ook zesmaal opgemeten zijn.

2. Panoramafoto's. In mei wordt op een zestal vaste plaatsen op het Oerd en de Hôn een panoramafoto (360 graden) gemaakt. Deze worden vergeleken met de voorgaande jaren.

3. Begrazing Vennoot. Jaarlijks wordt de begrazingsdruk op de Vennoot gevolgd in verband met de vegetatieontwikkeling (W. Molenaar). De vegetatie en de opslibbing op de kwelders Hon en Nieuwlandsreid wordt voor de Bodemdalingscommissie gedaan door IMARES.

4. Broedplaatsmonitoring koloniebroeders op de Hôn.
De koloniebroeders (met name Lepelaar) worden jaarlijks gevolgd wat betreft hun nestplaatskeuze. De nesten worden extern exact ingemeten (RTK DGPS bepaling XYZ van nesten sterns/lepelaars). Sinds 2012 zijn hiermee ook de koloniebroeders van de Hon en het Nieuwlandsreid ingemeten.
Met name de Z coördinaat wordt steeds interessanter vanwege mogelijke zeespiegelstijging. In 2009 is ism diverse onderzoekers een artikel geschreven over risico's voor kustbroeders ivm zeespiegelstijging (co-auteur). Dit is gepubliceerd in het internationale tijdschrift 'Global Change Biology'. Een PDF file van het artikel is bij Johan beschikbaar. Een populaire versie hiervan is in mei 2012 verschenen in het blad De Levende Natuur in een special over de Waddenzee http://www.delevendenatuur.nl/themanummers.php?editie=11192

Momenteel is geen DGPS apparatuur op Ameland beschikbaar en wordt weer ingehuurd bij een bedrijf van het vasteland. Deze metingen hebben in 2013 een waddenbreed vervolg gekregen. SOVON meet de nesten in van kolonies op de andere eilanden en dat zal een vergelijking tussen alle eilanden mogelijk maken. In 2014 verscheen er bij SOVON een rapportage voor de Bodemdalingscommissie Ameland waarin een uitwerking staat van het overstromingsrisico van broedvogels op de kwelders. Hierin zijn ook onze data van Ameland verwerkt. https://www.sovon.nl/nl/publicaties/onderzoek-naar-de-relatie-tussen-bodemdaling-en-overstromingsrisico-van
In 2019 is een fascinerend onderdeel aan de monitoring toegevoegd. Met een drone is op het Neerlands reid en de Hon gezocht naar nesten van Eider en Kleine mantelmeeuw. Dit betrof een eerste verkenning of deze methodiek zou werken. Dat bleek boven verwachting goed te gaan. Met name Eider nesten bleken op de vroege koude ochtend (5 uur) erg goed te zien. Het bedrijf Brandhof deed drone monitoring. NCA deed de ecologische begeleiding en de XYZ inmeting van controlepunten en nesten achteraf.

Foto 1. Inmeten van lepelaarnesten op de Hon met DGPS apparaat. 5 augustus 2015.

5. Monitoring Groenknolorchis e.a. specifieke soorten. Op Oost-Ameland wordt in het dalingsgebied jaarlijks geïnventariseerd op zeldzame en belangrijke soorten voor dit gebied. De GPS data worden door ALTERRA (Wageningen) verwerkt in GIS kaartjes.

In het blad DUIN van de Stichting Duinbehoud staat een artikel over de dynamiek in de duinvalleien op Oost-Ameland dat gebaseerd is op de inventarisaties voor de Bodemdalingscommissie.
http://duinbehoud.nl/magazine/ magazine nr 1 in 2013.

In het inventarisatierapport van It Fryske Gea staat een stukje over Dodemansvingers op Ameland. Een bijzondere plant die in het monitoringsproject jaarlijks gevolgd wordt.

http://www.itfryskegea.nl/Uploaded_files/Zelf/pdf/Invjvs2012HSSRLAATSTE.pdf

6. Monitoring overstromingsfrequentie duinvalleien. Jaarlijks wordt in de periode oktober - april de inundatie en duur van inundatie in duinvalleien op het Oerd gevolgd. Tevens worden enkele waterkwaliteitparameters verzameld. Dit is een wekelijkse meting.

7. Monitoring peilbuizen Oerd en Kooiduinen. Jaarlijks in september worden alle peilbuizen die aan het begin van de monitoring (1987) in de Kooiduinen tot de Hôn gezet zijn opgenomen. Diverse buizen zijn inmiddels defect en moeten worden vervangen. Samen met Alterra is dat in het voorjaar van 2016 gedaan. Tevens wordt de kleidikte op de Vennoot en op de Hôn op een aantal vaste punten opgemeten waardoor de opslibbing gevolgd kan worden. Deze data worden door ALTERRA verwerkt in het kwelderonderzoek.

8. Monitoring populatieonderzoek Scholeksters Oost-Ameland. Jaarlijks (sinds 2008) werd een populatie scholeksters (ongeveer 35 broedpaar) bij de Oerdsloot gevolgd wat betreft nestplaatskeuze en broedsucces. In 2014 en 2015 is dit niet gebeurd. In 2017 en 2018 is wel weer uitgebreid onderzoek aan broedende scholeksters gedaan op het Neerlands Reid in het kader van het CHIRP project. Dit onderzoek wordt vooral uitgevoerd door SOVON (Kees Oosterbeek/Bruno Ens) met hulp van Jan F. de Jong op Ameland.
https://www.chirpscholekster.nl/

9. Monitoring foeragerende vogels in bodemdalingsgebied Waddenzee.
Het betreft een jaarlijks onderzoek naar de aantalsontwikkeling van 14 steltlopersoorten op Oost-Ameland. Simultaantellingen op West-Ameland dienen als referentie.
De tellingen worden 10x per jaar uitgevoerd en worden door Marcel Kersten uitgevoerd/georganiseerd.

Bodemdalingonderzoek Paesens voor NAM.
In zijn algemeenheid is er steeds meer aandacht voor klimaatverandering en versnelde zeespiegelstijging. En dat speelt zeker in het Waddengebied dat zijn unieke waarde grotendeels ontleent aan droogvallende platen en daar in 2009 zelfs het diploma Werelderfgoed voor heeft ontvangen. Voor de gaswinning (lees bodemdaling) in het gebied Paesens/Lauwersoog meten wij de wadplaat sedimentatie op dezelfde wijze zoals dat al sinds 2000 bij Oost-Ameland gebeurt. In dit geval wordt rechtstreeks aan de NAM gerapporteerd en die moet jaarlijks aan een Auditcommissie rapporteren in opdracht van de Regering.
De gasproductie in het gebied bij Lauwersoog MLV genaamd (Moddergat, Lauwersoog, Vierhuizen) en de monitoring is in 2007 begonnen. Voor de Auditcommissie wordt gewerkt aan een samenhangend ecologisch model. De NAM en de onderzoekers zijn bezig om dat model te ontwikkelen en te voorzien van data. En op 27 mei 2015 tijdens de Zeegse VI conferentie is de eerste versie van dit model gepresenteerd door Bruno Ens. Dit model is erg bijzonder en bevat een enorme hoeveelheid data van bodemleven in het wad en ecologische parameters van 5 vogelsoorten. Het model wordt nog uitgebreid.

10. Wad-plaathoogteontwikkeling/sedimentatie bij Paesens –Moddergat (18 stations), Engelsmanplaat (6 stations) en Schiermonnikoog (6 stations). Inmeten gebeurt 6x per jaar op dezelfde wijze als bij Ameland. De metingen op Schiermonnikoog gebeuren door collega’s van het bezoekerscentrum aldaar (Oude Centrale).

Als extra is er een referentiegebied bij Busum in Schleswig-Holstein. Gemeten wordt daar door mensen van Forschungs- und Technologiezentrum Westküste (FTZ) onder leiding van Klaus Ricklefs.

NAM project 'opruimen mijnbouwlocatie Hollum'

Bij paal 3 tegen de zeereep ligt een niet gebruikte gasput (HOA1) van de NAM. Er waren in 2016 al plannen om deze locatie te gaan verwijderen. Op 12 mei 2016 is een eerste overleg en veldbezoek geweest met stakeholders (NAM, RWS, Gemeente, SBB,NCA). NCA/Johan heeft gewerkt aan de voorbereiding. Het terrein rond de locatie hebben we vrij van vegetatie/struiken gemaakt en we hebben een paddenscherm geplaatst. Tevens is op basis van een oud document uit 1969 een voormalige stortplaats van afval opgespoord. Het project zou in de winter van 17/18 uitgevoerd worden maar dit is opgeschoven naar de winter 18/19. Daarbij zal de infrastructuur (hekken en beton) verwijderd worden en zal vervuilde grond worden uitgegraven en afgevoerd. We doen de ecologische begeleiding van dit project samen met John Melis en doen dit weer in opdracht van ANTHEA. De projectleiding doet ARCADIS in opdracht van de NAM. De Provincie Friesland is bevoegd gezag. We spelen een rol bij het weer herstellen van het gebied in natuurlijke staat die goed aansluit bij de Lange duinen en de zeereep. De daadwerkelijke uitvoering van dit project is in januari begonnen en door NCA begeleid. Het resultaat is een hersteld natuurgebied wat voor iedereen zichtbaar is.

Monitoring dynamisch kustbeheer Rijkswaterstaat.

In 2019 is deze monitoring weer uitgevoerd (nr 11, 12 en 13).
Na vele jaren van gesteggel schijnt het nu bijna zover te zijn dat het natuurbeheer van RWS gebieden in de Hollumer duinen en de Lange duinen door RWS wordt overgedaan naar SBB. Daardoor kan het zijn dat de monitoringsprojecten in de Lange duinen ook gaan veranderen van opdrachtgever of wellicht worden gestopt of veranderd van opzet. Maar tot nu toe laat de overdracht van gronden op zich wachten en gaat RWS verder met de monitoring zoals de voorgaande jaren.

Omdat de ontwikkeling van de kust en met name de zeereep ons erg interesseert en wij ook denken dat daar meer onderzoek naar zou kunnen worden gedaan hebben we dat hier en daar aangekaart. Dat heeft er toe geleid dat een masterstudent van de WUR (Bart de Jong) naar de ontwikkeling van de zeereep op Oost-Ameland heeft gekeken. Hij heeft op drie plaatsen een transect van duin naar zee analyse gedaan en ook veld metingen gedaan en heeft verder gebruik gemaakt van bestaande data zoals de jaarlijkse Jarkus metingen van RWS. Hij heeft zijn verslag bij de WUR afgerond en we hebben een vrijwel volledige weergave ervan opgenomen in het Bodemdalingsrapport 2011.
Op de site http://www.waddenzee.nl/Rapportage_2011.2785.0.html kan dit in het hoofdstuk Morfologie teruggevonden worden. Inmiddels is onlangs samen met ALTERRA (B. de Jong, P. Slim, M. Riksen) een wetenschappelijk artikel gemaakt over deze zeereepontwikkeling waarin ook onze data van de kustmonitoring zitten die we in de periode 1995-2002 verzameld hebben na invoering van het "dynamisch kustbeheer". Op West-Ameland voeren we dit onderzoek nog jaarlijks uit (zie nr 11). Een 'peer reviewed' artikel in een wetenschappelijk tijdschrift geplaatst krijgen valt niet mee…maar is gelukt.
http://www.jcronline.org/doi/abs/10.2112/JCOASTRES-D-13-00125.1

11. Zeereepontwikkeling kustvak pl 3 tot pl 4.6. Jaarlijks wordt dit deel van de zeereep fysiek ingemeten (XY) op een tiental transecten waarbij tevens de ligging van de top van de zeereep wordt vastgesteld. Tevens wordt de vegetatie opgenomen in vakken van 100m lengte en wordt iedere 200m een foto van de duinzijde en de strandzijde gemaakt. In 2013 is een populair artikel met de titel "Vijftien jaar experimenteren met dynamisch kustbeheer op Ameland" verschenen in H2O. Een vakblad voor waterprofessionals. Via onderstaande link is het artikel ook digitaal te vinden.
http://vakbladh2o.nl/index.php?option=com_easyblog&view=entry&id=28&Itemid=171
RWS zelf heeft ook interesse in dit gebied vanwege de (dreigende) dynamiek en mogelijk doorbraak van de zeereep thv paal 3,4. Zij zijn bezig om een soort Quick Reaction Force (QRF) op te zetten en bij een dreigende storm daar snel een aantal instrumenten neer te zetten en extra metingen en waarnemingen te gaan doen. Op 13 dec 2016 is daarvoor een overleg geweest in Leeuwarden. Ik probeer daar in mee te doen/assisteren gezien onze logistiek voorsprong en afwezigheid van RWS op Ameland. Inmiddels heeft RWS in dit gebied een paar instrumenten gehad in het water en op het strand waarvan de data momenteel worden uitgewerkt. We wachten af hoe dit project verder gaat.

12. Vegetatieontwikkeling lange Duinen NZ. Jaarlijks wordt op een viertal transecten vanaf de zeereep dwars door de Lange duinen NZ in het gebied pl 3 tot 4.4 de vegetatie opgenomen. De transecten zijn 20m breed en er wordt in vakken van 20x20m opgenomen. De Vogelwacht Hollum-Ballum inventariseert jaarlijks de broedvogels en ook deze data worden verwerkt in de NCA rapportage aan Rijkswaterstaat.

13. Vegetatieontwikkeling Groene Strand Ballum. Jaarlijks wordt de vegetatie en vegetatietypes opgenomen op het Groene strand tussen paal 5 en 7. Dit gebied ontwikkelt zich fantastisch. Zowel landschappelijk als ecologisch. Een dergelijk buitendijks jong gebied dat nog onder grote invloed van de natuurlijke dynamiek (wind, zee) staat is zeldzaam en vertegenwoordigt een hoge natuurwaarde. Er komen er 119 (opname 2019) soorten planten voor en sinds 2012 worden ook de vertegenwoordigers van een kalkrijke duinvallei gevonden. Dit betreft Geelhartje, Parnassia en Groenknolorchis! In 2013 stonden er 2 groenknolorchissen maar in 2014 ruim 20 stuks, in 2015 272, in 2016 733 en in 2017 maar liefst 1592 stuks. In 2019 was de successie zover opgerukt en de verspreiding van Groenknolorchis uitgebreid waardoor een exacte telling niet meer mogelijk was. Maar inmiddels komt ook de Moeraswespenorchis en Rietorchis voor.
Een kwart van de voorkomende soorten staat op de Nederlandse Rode lijst van planten. In 2019 werd een tweede groeiplaats van Kliflamsoor gevonden.

Foto 2. Kliflamsoor (Limonium binervosum) op Groene strand bij Ballum. Foto: J. Krol. 25-8-2013

Overige toegepaste ecologische onderzoeken.

14. Sedimentatie op Ballastplaat.
FRISIA zoutwinning in Harlingen heeft een vergunning gekregen om zout onder het wad ten noorden van Harlingen te gaan winnen. In de vergunning voorwaarden staat dat zij de ontwikkeling van de plaathoogte van wadplaten in dit gebied moeten gaan monitoren. Voor de Ballastplaat betekent dit dat zij NCA gevraagd hebben een monitoring op te zetten met onze methode (spijkermetingen in de volksmond) zoals we dat ook voor de Bodemdalingscommissie Ameland doen. We werken hiervoor samen met bureau Altenburg&Wymenga in Damwoude. In 2018 zijn 13 meetstations ingericht op deze plaat. Voorlopig hebben we voor drie jaar opdracht om hier de sedimentatie/erosie in kaart te brengen. We werken vanuit Harlingen en gaan viermaal per jaar met een boot (Bumblebee) naar de plaat en landen aan met een kleine rubberboot.

15. Monitoring Zwarte Zee eenden in de kustzone.
Voor RWS wordt gekeken naar het voorkomen van zwarte zee eenden bij Ameland in de kustzone op de Noordzee. RWS heeft hierover vragen ten behoeve van komende zandsuppleties.
Daarbij mogen schelpdierbanken die voedselbron zijn van deze duikeenden niet worden bedekt en tijdens het werk mogen grote groepen Zwarte zee eenden niet worden verstoord. Dit is vastgelegd in het Natura2000 beheerplan voor de Noordzeekustzone en in vergunningen voor de zandsuppletie. Er is een monitoring opgezet waarbij wekelijks wordt gekeken vanaf de zeereep met een telescoop tot 3km op zee. Bij goed zicht kan tot die afstand redelijk nauwkeurig in kaart gebracht worden waar en hoeveel eenden vertoeven. Het bedrijf van der Kamp voert in 2020 de vooroeversuppletie uit. Met RWS/LNV is een ecologisch

werkprotocol opgesteld door het NCA en wij voeren dit uit. Dit komt neer op het monitoren van de Zwarte zee-eenden vanaf Ameland en eens per 4 weken ook op het zandzuigschip van vd Kamp. Dit project wordt in augustus 2020 afgerond als de suppletie klaar is.

16. Monitoring Natura2000 'Noordzeekustzone'. In het beheerplan N2000 'Noordzeekustzone' is speciale aandacht voor een drietal broedvogels. Het gaat om Strandplevier, Bontbekplevier en Dwergstern. NCA voert al sinds 2017 de monitoring en bescherming uit op het strand tussen Nes en Hollum. Dit gebied valt onder beheer van Rijkswaterstaat. De monitoringsopdracht loopt via de Provincie Friesland. Samen met de ecologen van RWS/Noord in Leeuwarden is in 2019 gezorgd voor nieuwe bebording met RWS en N2000 logo. NCA gebruikt deze bebording als er nesten van de kwetsbare strandbroeders op het strand liggen. Dat is jaarlijks op een klein gebied nodig. Meestal ergens tussen paal 8 en paal 5. Zeer bijzonder is de aanwezigheid van drie broedpaar van de zeer zeldzame Strandplevier in dit gebied.

Foto 3. Vrouwtje Strandplevier bij haar nest. Uit dit nest werd 1 jong groot. Paal 8. Foto: J. Krol. 26 juni 2019.

17. Natuurtoetsing. Af en toe wordt aan het NCA gevraagd om een (deel van) een natuurtoets te maken voor een menselijke activiteit of bouwwerk. In 2019 is een korte veldverkenning gedaan en een korte rapportage gemaakt ten behoeve van de bouw van een verenigingsgebouwtje voor dorpsbelang Ballum en voor de mogelijke aanleg van een elextriciteitskabel van de NAM locatie AME1 op het Oerd naar de AWG locatie op zee.

Overige ecologie:
In 2019 heeft de trend van een dalend aantal strandingen van de Bruinvis (*Phocoena phocoena*) op Ameland zich voortgezet. Dat is ook het landelijke beeld. De meeste dieren spoelen aan op het strand. In 2018 werden geen levende dieren aangetroffen. Redelijk verse kadavers worden niet meer ingevroren voor later onderzoek.

IMARES onderzoeker Mardik Leopold is in 2015 is gepromoveerd op onderzoek aan bruinvis strandingen. In zijn proefschrift zijn ook veel data van Amelander bruinvissen verwerkt.
http://www.wageningenur.nl/nl/Expertises-Dienstverlening/Onderzoeksinstituten/imares/show/Bruinvissen-hebben-grote-en-vette-vissen-nodig.htm

De meest recente tellingen komen uit op maximaal 85.000 bruinvissen in het Nederlandse deel van de Noordzee. In de hele Noordzee zwemmen er ongeveer 250.000 stuks. In 2014 werd er gepubliceerd over de Bruinvissen die verminkt op de stranden werden aangetroffen. Ook op Ameland heb ik een aantal van deze dieren gezien en verzameld voor onderzoek. Jaren geleden werden deze dieren wellicht te boek gesteld als verminkt door vissers vanwege bijvangst in netten maar dat blijkt bij zorgvuldiger onderzoek niet terecht. Deze dieren blijken letterlijk verscheurd te zijn door (mannetjes)grijze zeehonden. Met name begin 2013 geeft er waarschijnlijk voor West-Ameland ook eentje gezwommen die dit kunstje kende. Meer informatie over de Grijze zeehond als predator van bruinvissen in de onderstaande artikelen (links). Inmiddels beginnen de eerste Grijze zeehonden ook gewone zeehonden te eten (Helgoland).
http://authors.elsevier.com/a/1QJlp4wy0KKULl
http://www.int-res.com/abstracts/meps/v513/p277-281
http://rspb.royalsocietypublishing.org/content/282/1798/20142429

Activiteiten

16 en 17 januari 2019
Ondernemerscursus "Gastheer van Waddenzee Werelderfgoed"
Waddenvereniging, IVN Natuureducatie, Waddenzee Werelderfgoed en de Amelander Musea boden gezamenlijk een programma aan voor ondernemers die meer wilden doen met het Wadden Werelderfgoed. 17 personen volgden twee dagen een programma in het Natuurcentrum Ameland.

5 februari 2019
Prowad link op Ameland
Het international Prowad Link-project werd op 4 en 5 februari gelanceerd, een project over hoe natuur en economie elkaar kunnen versterken. Na de aftrap op 4 februari in Leeuwarden werd de tweede dag gehouden in het Natuurcentrum Ameland.

18-22 februari 2019 Milieujutters op Ameland
In de periode van 18-22 februari waren de milieujutters traditiegetrouw weer op Ameland, naast en passe-partout voor de musea hebben ze een bos, strand en vuurtoren tocht gedaan en hebben zij deel genomen aan een wad excursie.

19 – 22 februari 2019 "Help Pake en Beppe de vakantie door"
Net als elk jaar deed het Natuurcentrum mee aan de actie "Help Pake en Beppe de vakantie door" van de Friese Museumfederatie. Deze dagen hebben kinderen t/m 12 jaar gratis toegang tot het Natuurcentrum op vertoon van een volwassene. In het Natuurcentrum kon men gratis deelnemen aan een workshop "Plastic soep" in de practicumruimte.

28 februari 2019
Inspiratie avond Circulair Ondernemen Ameland
Op 27 februari werd in het Natuurcentrum Ameland een avond gehouden in het kader van Circulair ondernemen op Ameland. Er waren presentaties van Kees Wuyckhuyse van GreenHuus over een volledig zelf voorziende (recreatie) woning en van Sander Verschuren van GreenLeisure over het verduurzamen van de gastvrijheidssector. Er was grote belangstelling voor de avond, ca. 60 Amelanders deden er aan mee.

16 en 17 maart 2019
Vuurtoren Trail Ameland
Op 16 en 17 maart 2019 werd de jaarlijkse Vuurtoren Trail georganiseerd. Voor alle afstanden was er een gevarieerd parcours over single tracks, mul zand, duinen, strand en bospaden. De Vuurtoren Trail sponsorde dit jaar de Paardenreddingboot. Wat resulteerde in een cheque vaan € 1157,00

20 maart 2019
Presentaties voor masterstudenten NHL-Stenden Hogeschool en RuG/ campus Fryslân
Op 20 maart werden er in de aquariumruimte van het Natuurcentrum diverse presentaties gegeven over de ontwikkeling van Ameland als toeristische bestemming. De ochtend werd georganiseerd vanuit de Waddencampus en na de presentaties konden de studenten met elkaar en de presentatoren in discussie.

6 april 2019
Klassieker weekend Ameland
Ook in 2019 werd door de VVV Ameland het Klassieker weekend georganiseerd.
De klassieke auto's reden een uitgezette route met opdrachten over Ameland en deden daarbij op zaterdag 6 april het Maritiem Centrum "Abraham Fock" in Hollum aan. Ook ontvingen de deelnemers een potje Amelander mosterd.

20 april 2019
Friese molen-dag
Op zaterdag 20 april werd de jaarlijkse Friese molendag weer gehouden. De molens konden deze dag gratis worden bezocht en de molenaars waren aanwezig om uitleg te geven en uiteraard te malen.

9 mei 2019
Informatieavond Staatsbosbeheer Ameland
Op 9 mei hield Staatsbosbeheer Ameland een informatieavond in de aquariumruimte van het Natuurcentrum.
De avond werd goed bezocht, ca. 40 personen maakten gebruik van de uitnodiging.

11 mei Nationale Molen-dag
Op zaterdag 11 mei werd de Nationale molendag gehouden, de molen was deze dag door de bezoekers gratis te bezoeken. Tevens waren er diverse activiteiten.

13 mei 2019
Congres Ameland zelfvoorzienend in verband met 10 jaar AEC
Op 13 mei organiseerde de Amelander Energie Coörpratie een congres over zelfvoorzienend Ameland. De avond werd gehouden in de aquariumruimte van het Natuurcentrum met diverse presentaties en sprekers. Na afloop konden de deelnemers napraten en dicusieren onder het genot van een hapje en een drankje.

25 mei 2019
Bunker-dag Ameland
Op 25 mei werd de landelijk de Bunker-dag weer georganiseerd, ook op Ameland werden rondleidingen verzorgd en was het bunkermuseum gratis te bezoeken. In totaal deden 180 mensen mee met de georganiseerde activiteiten.

31 mei 2019
Fietstocht Staatsbosbeheer
Op 31 mei werd de jaarlijkse fietstocht van Staatsbosbeheer weer gehouden. Dit jaar konden de deelnemers een bezoek brengen aan het Natuurcentrum Ameland.

1 juni 2019
Instawalk Ameland
Op 1 juni werd een RWS- Instawalk georganiseerd op Ameland Tijdens een #InstawalkRWS gaan Instagrammers naar locaties waar je normaal niet komt en vertellen hoe deze locaties bijdragen aan de veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van ons land. De instagrammers op Ameland deden de Vuurtoren aan.

29 en 30 juni 2019
Dagen van het Wad.
Op zaterdag 29 juni werd een wad excursie georganiseerd tijdens de dagen van het Wad, in het kader van 10 jaar Werelderfgoed Waddenzee.

28 juni 2019
Kennismaking dag nieuw algemeen bestuur Waddenfonds
Op 28 juni werd een deel van het middagprogramma verzorgd voor het nieuwe algemene bestuur Waddenfonds in de gehoorzaal van het Natuurcentrum Ameland

3 juli 2019
Informatie avond Staatsbosbeheer Ameland
Op 3 juli werd de tweede informatie avond gehouden door Staatsbosbeheer Ameland. Ook deze keer waren de presentaties ’s avonds in de aquariumruimte van het natuurcentrum.

5, 6 en 7 2019
Madness festival
Tijdens het madness festival organiseerde het natuurcentrum Ameland een clinic, in kleine groepjes kon men vissen met een kornet op het strand onder begeleiding van medewerkers van het natuurcentrum

25 juli 2019
Ambachtelijke dag Ballum
Op 25 juli werd weer de jaarlijkse Ambachtelijke dag gehouden in Ballum. Net als andere jaren was koren en mosterd molen de Verwachting met een kraam aanwezig met Amelander meelproducten en Amelander mosterd.

29 juli 2019
Vuurtorenrun Ameland
Op maandag 29 juli werd weer de jaarlijkse Vuurtorenrun, georganiseerd door Ameland Actief gehouden in de Vuurtoren.

26 september 2019
Bezoek Provincie Drenthe Natuurcentrum Ameland
Op 26 september bracht de Provincie Drenthe, team economie, een bezoek aan Ameland. Er werd een bezoek gebracht aan het natuurcentrum en er werd vergaderd in de gehoorzaal. ’s Middag werd een lunch voor de mensen verzorgd.

18 oktober Slik en Zand
Op zaterdag 19 oktober werd de jaarlijkse editie van Slik en Zand georganiseerd. Net als voorgaande jaren werd er de avond van tevoren een avond georganiseerd in het Natuurcentrum. Op vrijdag 18 oktober, werd weer een informatief en inspirerend avondprogramma aangeboden. Ook deze keer zat de aquariumruimte vol.

23 oktober Molendag
In tegenstelling tot andere jaren was dit keer de Hollumer molendag op dinsdag in plaats van zaterdag. De molendag viel daardoor midden in de herfstvakantie en werd zeer goed bezocht.

26 oktober Nacht van de nacht
Op 26 oktober werd landelijk de Nacht van de Nacht weer georganiseerd. Net als andere jaren organiseerde het Natuurcentrum Ameland in samenwerking met de Gemeente Ameland en Staatsbosbeheer een “nachtelijke” tocht die startte bij de Vuurtoren. Eenmaal weer terug konden de deelnemers de Vuurtoren beklimmen en genieten van een beker warme chocolademelk. Er deden dit jaar 49 mensen mee met de tocht.

Lezingen/Uitgaven

Door Stichting "De Ouwe Polle" zijn in het seizoen 2019 weer een drietal interessante lezingen georganiseerd.

Op Woensdag 16 januari 2019 werd in de Wijde Blik in Ballum een lezing gegeven met de titel *"Ver van het front, Friesland en Friezen in de 1e Wereldoorlog"*
Maritiem-historicus Nykle Dijkstra vertelde over het in november verschenen boek : "Ver van het front, Friesland en Friezen in de Eerste Wereldoorlog".
In dit boek wordt middels twee hoofdstukken uitgebreid aandacht besteed aan de Waddeneilanden in de WO1.

Op Vrijdag 15 februari 2019 werd in Hotel de Zwaan in Hollum weer het traditionele jaarlijkse *"Printkes kieke met Pieter Jan en Tineke Borsch" gehouden.*
Zoals elk jaar kon ook deze avond rekenen op een goede publieke belangstelling.

De laatste lezing van het Winterseizoen werd gehouden op Vrijdag 29 maart 2019 in hotel de Klok in Buren. Jesse kromhout hield hier een boeiende lezing met de titel *"Weg met de vrijheidsboom! Ameland tijdens de onrustige periode van 1795 tot 1813"* Het betrof een lezing over zijn geschreven scriptie over de Franse Periode op Ameland (1795 – 1813), genaamd

Pôllepraat
De Pollepraat, een uitgave van de Stichting Ouwe Pôlle Ameland is in 2019 drie keer verschenen. Het boekje wordt gratis verstrekt aan alle donateurs van de Stichting.

Zoals eerder in dit verslag gemeld is de uitgave van de Pôllepraat vernieuwd. Het blad verschijnt nu in kleur en in formaat A4. Tevens zijn er redactioneel een aantal wijzigingen doorgevoerd door met een wisselende bezetting te werken. Sylvia Koeleman verzorgt de opmaak van het blad.

Jaarverslag Stichting Paardenreddingboot
Het jaarverslag van de Stichting Paardenreddingboot is ook in 2019 weer uitgegeven in de vorm van een boekje en verstrekt aan alle donateurs.

Jaarverslag Vereniging Vrienden van de Amelander Korenmolens
Het jaarverslag van de Vereniging Vrienden van de Amelander Korenmolens werd in 2019 voor de derde maal als boekje uitgegeven. Het boekje werd verstrekt aan de donateurs.

Promotie/marketing

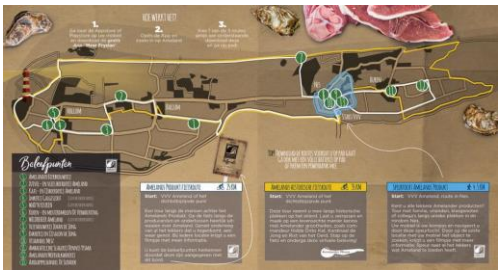

Woensdag 19 augustus 2019 vond de officiële opening van de MeAr Fryslân App bij de VVV Ameland plaats. Een fietsroute en speurtocht waarvoor je de app kunt downloaden en die langs alle producenten van het Amelands Product gaat waaronder koren en mosterdmolen "De Verwachting"

Op diverse websites waren de Amelander musea, molens en vuurtoren prominent aanwezig, bijvoorbeeld de VVV-site, dagje weg. Nl, wat te doen op Ameland, Trip-adviser en lonely planet, waren goed bezochte sites van derden waar veel en goede informatie kon worden gevonden.

Twitter en Facebook speelden ook in 2019 weer een belangrijke rol bij de promotie en marketing. Op Facebook volgend 1643 mensen de Amelander musea, molens en vuurtoren en op Twitter volgden 1136 mensen de berichtgeving. In beide gevallen weer meer als vorig jaar.

Websites

De website is in 2019 volledig vernieuwd, de nieuwe lay-out is moderner en overzichtelijker waardoor de bezoeker eenvoudig alle informatie kan vinden over de diverse locaties, de exposities en de activiteiten van de Amelander musea, de molens en de vuurtoren. www.amelandermusea.nl

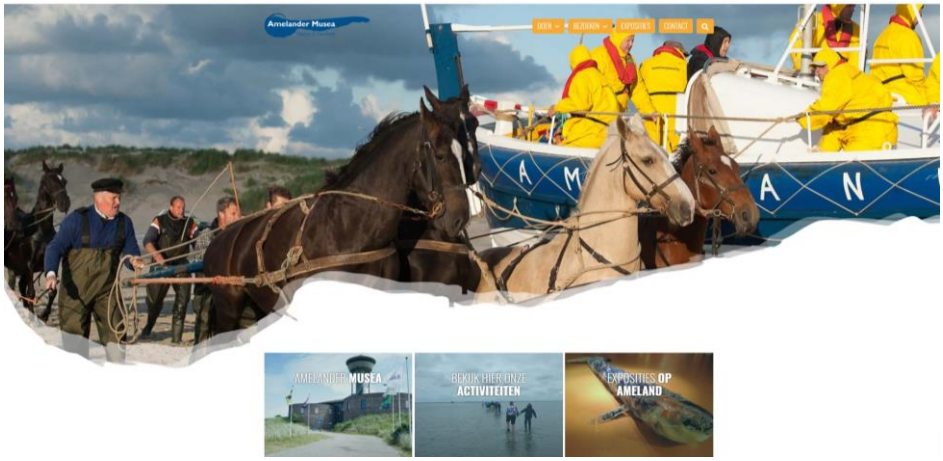

Bijzondere marketingactiviteiten in 2019

Ook in 2019 werden weer een aantal excursies gehouden voor journalisten van tijdschriften en kranten, dit ging in samenwerking met de VVV.

We deden middels een advertentie mee in het boekje vakantieplezier Ameland, een A-5 Full Color magazine dat op 9 campings/vakantieparken bij de receptie ligt.

Activiteiten werden regelmatig doorgegeven aan “Uit-service” een databank waar alle dag/week/maandbladen uit putten om activiteiten en exposities onder de aandacht te brengen in hun blad.

We verleenden medewerking aan uitgaven voor PostNL over de Waddeneilanden. Hier betrof het een Prestigeboekje met postzegels en losse albumbladen van de reeks ‘Steden t/m Heden’

We hebben met het Natuurcentrum middels een artikel in het Boordboekje gestaan, een bijlage voor watersportliefhebbers, welke werd uitgegeven bij de mei-editie van Friesland Post.

Deelname met de Amelander Musea op de website “Het Land van ANWB” hier wordt middels informatie en beeldmateriaal aandacht besteed aan toeristische trekpleisters in Nederland.

In het blad “GENIET”, een tijdschrift dat vier keer per jaar verschijnt als bijlage bij het blad Medisch Contact, is in één van de vaste rubrieken (Ontspant u zich maar even ...) aandacht besteed aan de ECO-Safari die het natuurcentrum Ameland organiseert.

Via de VVV hebben we in juli met een advertentie in het WPD blad gestaan, dat huis aan huis wordt verspreid op Ameland en Schiermonnikoog.

Met de Amelander musea, molens en vuurtoren hebben we in het Travel Unique Magazine gestaan. De uitgevers van het magazine hebben de locaties bezocht en beeldmateriaal verzameld om zo te komen tot een mooi en unie beeld voor de Nederlandse en Belgische lezers en bezoekers van de website.

Reguliere promotie en marketingtools

De musea en de activiteiten werden ook afgelopen jaar weer via diverse kanalen gepromoot. Activiteiten en exposities werden middels posters bij de recreatiebedrijven, publicatieborden en andere instellingen onder de aandacht gebracht.
In de vakanties werden de activiteiten en exposities gebundeld in een boekje dat bij alle locaties op de balie lag en door de bezoekers konden worden meegenomen.
Ook werden de posters en boekjes via de mail verstuurd en werden ze geplaatst op Twitter en Facebook.

Via Persbureau Ameland waren de musea, molens en vuurtoren te vinden op de app Ameland actueel. De activiteiten werden onder de aandacht gebracht in de nieuwsrubriek en in de agenda.

Op de kabelkrant stond het hele jaar door een advertentie waarin ook de activiteiten roulerend werden meegenomen en ook in de Nieuwe Amelander stond ook dit jaar weer een advertentie waarin de activiteiten/ exposities werden gepromoot, daarnaast werd in de Nieuwe Amelander regelmatig redactioneel aandacht besteed aan de activiteiten van de Amelander Musea, molens en vuurtoren.

Ook werd deel genomen met een advertentie aan VVV gids en de Ameland Guide. In de VVV gids werd ook redactioneel uitgebreid aandacht besteed aan de musea, molens, vuurtoren en de activiteiten. Op de VVV website zijn de Musea, molens en vuurtoren vermeld en ook de activiteiten zijn via de website uitgebreid te vinden.

De Musea, molens en vuurtoren staan jaarlijks in het Museum Magazine van de Museum Federatie Fryslân.
De exposities worden voor elke uitgave aangeleverd voor het museumtijdschrift en we adverteren jaarlijks in het schoolreismagazine.

Daarnaast liften we mee op landelijke publiciteit die wordt gegeven aan acties als “Help Pake en Beppe de vakantie door” de Museumweek, Dag van het Wad, Museum Kids en andere.

Op Persbureau Ameland waren de activiteiten te vinden in de agenda, werd regelmatig aandacht besteed aan uitgelichte exposities en activiteiten en konden mensen via de app informatie vinden over de Amelander musea, molens en vuurtoren. Speciaal dit jaar was de vermelding van het “Museumstuk van de maand” een samenwerking tussen persbureau Ameland en de Ouwe Pôlle, waardoor elke maand een ander museumstuk in beeld werd gebracht.

Het Natuurcentrum deed mee met de Museum kids week, georganiseerd door de Museum Federatie en liftte mee met de promotiemogelijkheden die hierdoor werden geboden via de website en op twitter en facrbook.

Elke maand worden de exposities en activiteiten digitaal onder de aandacht gebracht bij de landelijke media, diverse tijdschriften en bij een groot aantal plaatselijke bedrijven

Museum Swartwoude had een eigen advertentie in de Amelander op de Buremer pagina

ORGANISATIE, BESTUUR EN PERSONEEL

Door de ziekte van Joop Marquenie zijn in de loop van het jaar zijn taken in het STAM bestuur tijdelijk overgenomen door Fleur Marquenie. Fleur is jurist en werkzaam als advocaat personenrecht, familierecht en erfrecht bij BENK advocaten te Groningen.

Bij de stichting de Ouwe Pôlle is vanwege drukke werkzaamheden Jaqueline Metz gestopt als secretaris van het bestuur. Als plaatsvervanger is Tina Brouwer toegetreden tot het bestuur. Als "oud" Amelandse is zij weer op Ameland komen wonen. Tina is bekend met de museale wereld, zij heeft een arbeidsverleden bij het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. Tina vervult ook de secretarisfunctie.

Het afgelopen jaar waren vijfentwintig mensen werkzaam voor onze stichting. Omgerekend in fte's was dit een totaal van 19. Er waren het afgelopen jaar de nodige personeelswisselingen. Als fiancieel medewerkster en medewerkster personeelsbeheer verliet Nyke Brouwer Oenema ons om een hotel in Buren te gaan exploiteren. Haar vervangster werd gevonden in de persoon van Janny Visser uit Dokkum. Janny blijft in Dokkum wonen en gaat dagelijks op en neer met de boot.
Bij de molen bereikte Jack Russchen de pensioengerechtigde leeftijd. Hij is opgevolgd door Andries Polet, die hiermee een duo baan aangaat met garage Visser. Jack blijft vrijwilliger bij de molen.
Ook Andre Ruygh bereikte de pensioen gerechtigde leeftijd. Als voormalig vuurtorenwachter, werd Andre in 2005 vuurtorenbeheerder. Maar als snel kwam zijn technische kundigheid bovendrijven waar hij alle musea mee van dienst was. Ook Andre blijft vrijwilliger bij de STAM. Hij is opgevolgd door Gerrit van der Laag.
Bij de vaste vrijwilligers is Jan Kienstra gestopt met zijn activiteiten voor het Natuurcentrum, hij was in de laatste jaren na zijn dienstverband behulpzaam bij het aquariumbeheer. Jack Russchen blijft bij de molen na zijn dienstverband actief als vrijwilliger. Datzelfde geldt voor Harry Wijnberg hij wordt vaste vrijwillige medewerker bij de molen.
Voor museum Swartwoude en het Sorgdragermuseum heeft Joop Brouwer het afgelopen jaar veel onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, wat zo goed is bevallen dat zijn vrijwilligersovereenkomst in 2020 is omgezet in een dienstverband.

Voor alle medewerkers was het dit jaar weer tijd voor een BHV herhalingscursus.
In november werd de opfriscursus weer geleid door Louis Gielen van het bedrijf Advelco.
Ook deze keer ging dit weer gepaard met een groots opgezette ontruiming.
Op vrijdag 20 december was er voor de medewerkers en de vaste vrijwilligers weer de druk bezochte "kerstborrel"

Bestuur Stichting Amelander Musea:
Joop Lodewijks, Marjan Veenendaal, Wim den Hartogh, Jan de Vries, Sjouke Winia en Joop Marquenie/Fleur Marquenie (plv)

Bestuur Stichting de Ouwe Pôlle:
Jacqueline Metz/ Tina Brouwer, Gerlof Molenaar, Meinte Bonthuis, Sjouke Winia, Jan van Dijk, en Jacob Roep

Bestuur Stichting Paardenreddingboot:
Jan Engels, Jan de Vries, Simon Visser, Gerrit Dokter, Piet Faber, Jellie de Vries en Gijsbert Smit.

Bestuur Stichting Natuurmuseum:
Jan de Vries, IJme Brijker, Tonnie Overdiep, Richard Kiewiet, Marjan Veenendal, Johannes Veenstra en Jan Visser

Bestuur Vereniging Amelander Korenmolens:
Jan Engels, Jan de Vries, Harry Wijnberg, Sjouke Wijnberg, Jan Boelens, Wim den Hartogh, en Arjan Iemhoff

Medewerkers:

Ellen Dijkstra Kruize, Gerrit de Boer, Andre Ruygh / Gerrit vd Laag, Henk Bakker, Henk Oud, Janita Kienstra, Johan Krol, Saskia Kah, Chris Brouwer, Irma Marinus, Aleida Edes, Jan Bloem, Bernard Kostwinner, Arend Folkert Visser , Nynke Brouwer- Oenema/ Janny Visser, José Daemen, Tess de Ruiter, Jesse Wiegersma, Clemens Brouwer, Jack Russchen, Andries Polet, Els Brouwer, Joop de Jong

Vakantiehulpen:
Julian de Jong, Valentin Pöchmuller

Stagiaires: *Annika Baldus en Luca Grieshaber*

Vaste vrijwillige medewerkers:
Bert van Campen, Jaap de Boer, Yme Brijker, Jan de Vries, Greetje Wijnberg, Jan van Dijk, Rita Molenaar, Jan Veenstra, Jack Russchen, André Ruygh en Harry Wijberg